

RECENZÍÓK

Vizuális kivonat: Az emberiség iránytűje a 21. században

Visual extract: Humanity's compass in the 21st century

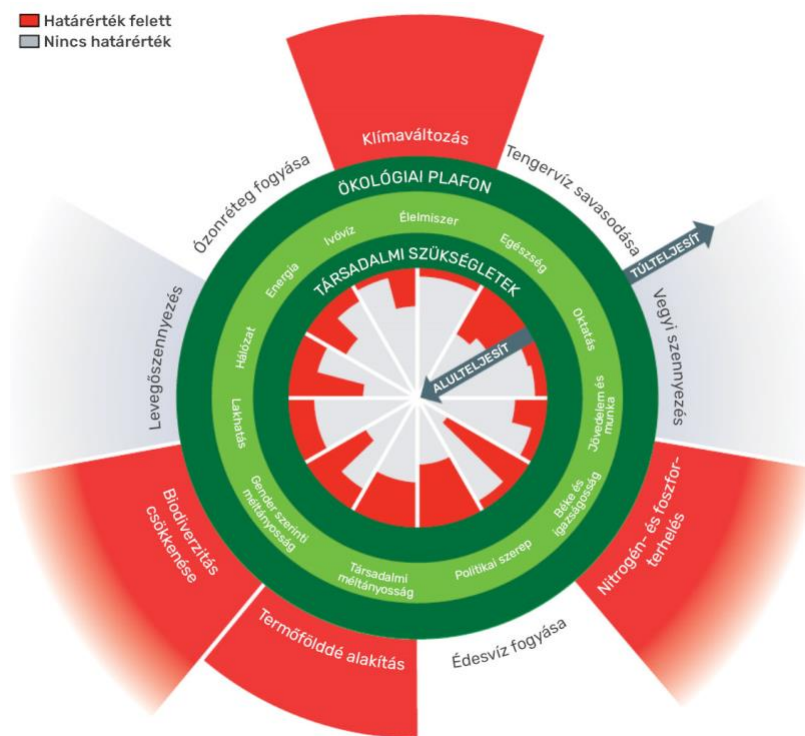
Ismertető: [Vitrai József](#)

Kulcsszavak: jóllét; ökológia

Keywords: wellbeing; ecology

Az emberi jóllét új modellje van kialakulóban, amely az emberiséget az antropocén¹ földtörténeti korszakban irányíthatja. A modell szerint a jóllét attól függ, hogy minden ember számára lehetővé tegyünk a méltóságteljes és lehetőségekkel teli életet, miközben megóvjuk a Föld életfenntartó rendszereinek sértetlenségét.

A társadalmi és planetáris határok fogalmi kerete – amely a Fánk néven vált ismertté – azáltal járul hozzá ehhez a paradigmához, hogy tömören megjeleníti annak törekvéseit, és így iránytűt ad az emberiség 21. századi fejlődéséhez, egyúttal rávilágít az emberi jóllétnek a bolygó egészségétől való függőségére.



¹ Az antropocén egy olyan új földtörténeti korszak, amelyben az emberi tevékenység a Föld ökoszisztémáira már jelentős hatással van.

Az ábra felhívja a figyelmet, hogy jelenleg emberek milliói élnek olyan életet, amely messze elmarad a társadalmi szükségletek nemzetközileg elfogadott minimumszabályaitól, a táplálkozástól és az egészségügyi ellátástól kezdve a lakhatásig, a jövedelemig és az energiáig. Ugyanakkor az emberi tevékenység legalább négy, bolygót érintő határérték-túllépéséhez vezetett: az éghajlatváltozás, a biológiai sokféleség csökkenése, a nitrogén- és foszforterhelés, valamint a földterületek átalakulása. Az emberiség jóllétének javítása ebben az évszázadban attól függ, hogy ezt a társadalmi hiányt és az ökológiai túllépést egyszerre szüntetjük meg. (Forrás: [A Doughnut for the Anthropocene: humanity's compass in the 21st century.](#))

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

A cikk elkészítését a Magyar Tudományos Akadémia Közoktatás-fejlesztési Kutatási Programja támogatta.

INFORMÁCIÓK A SZERZŐRŐL

Vitrai József

Széchenyi István Egyetem Egészség- és Sporttudományi Kar Preventív Egészségtudományi Tanszék, Győr
vitrai.jozsef@gmail.com

CIKKINFORMÁCIÓK

Beküldve: 2023. 04. 13.

Elfogadva: 2023. 04. 13.

Megjelentetve: 2023. 06. 09.

Copyright © 2023 Vitrai József. Kiadó: Multidiszciplináris Egészség és Jólét. Ez egy nyílt hozzáférésű cikk a CC-BY-SA-4.0 licenstszerződés alapján.